

Стороженко О. А.

Шейко Е. П.

Институт банковских технологий и бизнеса
ГБОУ «Университет банковского дела»

ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ КРЕДИТНО-ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БАНКОВ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Резюме

Исследованы тенденции изменения основных показателей кредитно-инвестиционного портфеля банков Украины. Рассмотрены проблемы и последствия экономического кризиса, который отрицательно отобразился на качестве кредитной и инвестиционной политики банков. Разработаны предложения по увеличению кредитно-инвестиционного потенциала банков через налоговое стимулирование и обновление деятельности инвестиционных банков.

Ключевые слова: банковские инвестиции, инвестиционные стратегии банков, кредитно-инвестиционная деятельность банков, кредитный портфель, инвестиционный портфель, инвестиционный банк.

Storozhenko O. O.

Sheiko O. P.

State Higher Educational Institution University of Banking,
Institute of Banking Technologies and Business

DIRECTIONS OF IMPROVING EFFICIENCY OF CREDIT-INVESTMENT ACTIVITIES OF BANKS IN MODERN CONDITIONS

Summary

The article investigates the tendencies of changes in the main indicators of the credit and investment portfolio of Ukrainian banks in recent years. The problems and consequences of the economic crisis, which have negatively influenced the quality of credit and investment policy of banks, are considered. Proposals for increasing the credit and investment potential of banks through tax incentives and restoration of activity of investment banks are developed.

Key words: bank investments, investment strategies of banks, credit and investment activity of banks, loan portfolio, investment portfolio of banks, investment bank, investment activity.

УДК 336:657.4

Тищенко В. В.

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ РІВНЕМ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті висвітлено питання організації й використання безготівкових розрахунків українськими підприємствами. Виділено принципи організації безготівкових розрахунків, види розрахункових документів, а також вимоги до випуску та проведенню операцій з електронними грошима. Досліджено поняття фінансового забезпечення діяльності підприємства та його ефективності. Виділено взаємозв'язок між рівнем безготівкових розрахунків та ефективністю фінансового забезпечення діяльності підприємства.

Ключові слова: безготівкові розрахунки, фінансове забезпечення, взаємозв'язок, діяльність, підприємство, ефективність.

Постановка проблеми. За умов переходу до ринкових відносин українська економіка потребує реформування фінансової системи. Загальною метою такого реформування є формування ефективної системи фінансового забезпечення діяльності підприємств, у тому числі й за рахунок удосконалення механізму безготівкових розрахунків.

Сьогодні використання безготівкових розрахунків у міжнародній практиці є зручним та ефективним інструментом як для контролю над грошовою масою, так і для суттєвої економії витрат на їх здійснення та прискорення грошового обігу. Від ефективної організації безготівкових розрахунків залежать своєчасність та оперативність платежів, а отже, ефективне фінансове забезпечення діяльності підприємств. Українська економіка поступово переходить до сучасних безготівкових розрахунків, проте дуже повільно, при цьому спо-

стерігається недостатня обізнаність серед користувачів щодо переваг таких розрахунків, а також недовіра до їх застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародний досвід, а також поява нових науково-технічних продуктів для здійснення безготівкових розрахунків в Україні зумовлюють необхідність детального дослідження теоретичних і науково-практичних умов та впливу безготівкових розрахунків на забезпечення діяльності підприємства.

Питанням здійснення та розвитку безготівкових розрахунків присвячено наукові праці як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, таких як: І.А. Безклубий, Л.А. Бехтер, О.Д. Вовчак, О.В. Дзера, Б.С. Івасів, Д.І. Коваленко, І.П. Косарева, В.М. Кравець, Р.Н. Мінченко, О.В. Міняйло, В.І. Міщенко, М.В. Ніконова, М.Ф. Рибченко, М.І. Савлук, Н.В. Соловей, І.О. Чкан та ін.

Питання фінансового забезпечення діяльності підприємств досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені: І.О. Бланк, А.М. Бірман, І.К. Бистряков, Б.В. Буркинський, О.Д. Василик, О.О. Веклич, О.С. Галушко, З.В. Герасимчук, Л.С. Гринів, Б.М. Данилишин, Н.В., К.В. Павлюк, А.В. Приходько, В.М. Радіонова, С.М. Семець, П.М. Скрипук, В.М. Суторміна, О.М. Теліженко та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проаналізувавши дослідження, пов'язані з безготівковими розрахунками і фінансовим забезпеченням діяльності підприємств, можна говорити про те, що залишається недослідженим взаємозв'язок між рівнем безготівкових розрахунків й ефективністю фінансового забезпечення діяльності підприємства, отже, тема є актуальною.

Мета статті полягає у виявленні взаємозв'язку між рівнем безготівкових розрахунків й ефективністю фінансового забезпечення діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Порядок проведення платежів у межах України встановлюють Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів», а також Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті. Цією Інструкцією встановлено загальні правила, види і стандарти розрахунків клієнтів банків та банків у грошовій одиниці України на її території, що здійснюються за участю банків за допомогою засобу платежу.

Безготівкові розрахунки – це перерахування певної суми коштів із рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, внесених ними готівкою у касу банку, на рахунки отримувачів коштів [1].

В основі організації безготівкових розрахунків лежать певні принципи (рис. 1).

Такі розрахунки можуть проводитися банком на підставі розрахункових документів, які суворо уніфіковані, мають єдину для всієї країни стандартну форму, встановлений набір реквізитів, велика частина з них обов'язкова для всіх розрахункових документів (рис. 2) за допомогою засобів платежу.

У законодавстві України не визначено термін «засіб платежу», однак є роз'яснення інших понять, таких як «платіжний засіб», «електронний платіжний засіб» та «електронні гроші».

Поняття «платіжний засіб» міститься у ст. 192 Цивільного кодексу, ст. 35 Закону України «Про Національний банк» та ст. 3 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів» і пов'язане з визначенням грошової одиниці України як єдиного законного платіжного засобу.

Законодавством України розмежовано поняття «електронний платіжний засіб» та «електронні гроші».

У п. 1.14 ст. 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів» установлено, що електронним платіжним засобом є платіжний інструмент, який надає його держателю можливість за допомогою платіжного пристрою отримати інформацію про належні держателю кошти та ініціювати їх переказ. Платіжний інструмент – засіб певної форми на паперовому, електронному чи іншому носії інформації, який використовується для ініціювання переказів. До платіжних інструментів належать документи на переказ (зокрема, розрахункові документи) та електронні платіжні засоби [2].

Загальні засади емісії та здійснення операцій із використанням електронних платіжних засобів регулюються нормами законів України «Про Національний банк», «Про банки і банківську діяльність», «Про платіжні системи та переказ коштів», Положенням про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затвердженим Постановою Правління НБУ від 05 листопада 2014 р. № 705, іншими законодавчими актами України.

Користувачі мають право використовувати електронні платіжні засоби для здійснення платіжних операцій відповідно до режимів рахунків, установлених нормативно-правовими актами НБУ, та умов договору з емітентом.

Водночас, згідно зі ст. 15 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів», під електронними грошима розуміється одиниця вартості, яка зберігається на електронному пристрої, приймається як засіб платежу іншими особами, ніж особа, що їх випускає, й є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується у готівковій або безготівковій формі.

Визначення електронних грошей цілком узгоджується з нормами Директиви 2009/110/ЄС Європейського Парламенту та Ради, відповідно до якої електронні гроші означають грошову вартість як представлено у вимозі до емітента й які, зокрема, зберігаються на електронному пристрої [3].

Принципи організації безготівкових розрахунків в Україні	
→	Грошові кошти підприємств (організацій) повинні обов'язково зберігатися на рахунках у банківських установах
→	Розрахунки і платежі підприємств (організацій) здійснюються через банківські установи, як правило, у безготівковому порядку за документами, що передбачені правилами проведення цих розрахунків
→	Розрахунки з покупцями за товарно-матеріальні цінності і послуги провадяться, як правило, після відпуску продукції або надання послуг
→	Платежі з рахунку підприємства здійснюються за згодою платника після перевірки виконання постачальником договірних умов
→	Безготівкові розрахунки проводяться за рахунок і в межах коштів, що є на рахунку платника, або його права на одержання кредиту
→	Зарахування коштів на рахунок одержувача відбувається після списання відповідних грошових сум із рахунку платника
→	Постачальники і покупці мають право вільного вибору форми безготівкових розрахунків, що узгоджується під час укладання договорів

Рис. 1. Принципи організації безготівкових розрахунків в Україні

Джерело: складено автором за даними [1; 4; 5; 11]

Види розрахункових документів за безготівкових розрахунків	
→	Платіжна вимога
→	Платіжне доручення
→	Платіжна вимога-доручення
→	Чек
→	Акредитивна заява
→	Вексель

Рис. 2. Види розрахункових документів при безготівкових розрахунках

Джерело: [1; 2]

Є певні вимоги до випуску та проведення операцій з електронними грошима (рис. 3).

Вибір форм розрахунків передбачає визначення критеріїв їх ефективності як основних важелів управління фінансовим забезпеченням діяльності підприємства.

Зміна структури розрахунків на підприємстві впливає на оборотність коштів у його розрахунках зі своїми партнерами, а також на оборотність товарно-матеріальних цінностей, які належать або надходять на підприємство. Прискорення оборотності коштів у розрахунках досягається за рахунок забезпечення своєчасності платежів, а саме: максимального зближення строків оплати товару та їх надходження до покупців за рахунок використання найбільш раціональної форми безготівкових розрахунків, ефективність якої визначається її документообігом і самою технологією розрахунків.

Таким чином, рівень безготівкових розрахунків може суттєво вплинути на фінансове забезпечення діяльності підприємства.

В економічній літературі немає єдиного підходу до визначення поняття «фінансове забезпечення». Так, низка науковців визначає «фінансове забезпечення» як формування цільових грошових фондів суб'єктів господарювання у достатньому розмірі та їх ефективне використання [4, с. 41–42; 5, с. 94; 6, с. 56].

Також низка науковців вважає, що фінансове забезпечення – це складник фінансового механізму, що характеризує зміст впливу фінансів на різні аспекти розвитку суспільства й є методом фінансового впливу на розвиток економіки [7, с. 56; 8, с. 23]. При цьому фінансове забезпечення водночас є системою джерел і форм фінансування розвитку підприємства й економіки, яка покриває витрати [9, с. 49; 10, с. 18].

Розглядаючи сутність поняття «фінансове забезпечення», деякі автори схильні вважати його одним із складових елементів системи фінансових відносин [11, с. 224, 228; 12, с. 88–89].

Таким чином, більшість науковців розглядає фінансове забезпечення як:

- систему фінансових відносин і як елемент системи;
- метод фінансового механізму;
- потік фінансових ресурсів.

Виходячи із цього, фінансове забезпечення водночас виступає як складник системи фінансування і система фінансових відносин. З одного боку, фінансове забезпечення діяльності підприємства може реалізовуватися за допомогою ключових елементів системи такого забезпечення. До головних елементів системи фінансового забезпечення діяльності підприємства належать: фінансові інструменти; фінансові методи; форми фінансування; фінансові важелі впливу.

З іншого боку, фінансове забезпечення реалізується через систему фінансування, що може здійснюватися у трьох формах [13, с. 6–7; 14, с. 59]:

- самофінансування;
- кредитування;
- зовнішнє фінансування (наприклад, безповоротне фінансування з бюджету).

Фінансове забезпечення діяльності підприємства ґрунтується на реалізації принципів самокупності та самофінансування.

Вимоги до випуску та проведення операцій з електронними грошима	
→	випуск електронних грошей може здійснювати виключно банк
→	банк має право здійснювати випуск електронних грошей, номінованих лише в гривні, на суму, яка не перевищує суму отриманих ним грошових коштів
→	банк, що здійснює випуск електронних грошей, бере на себе зобов'язання щодо їх погашення
→	користувачем електронних грошей може бути суб'єкт господарювання або фізична особа
→	порядок здійснення операцій з електронним грошима та максимальна сума електронних грошей на електронному пристрої, що перебуває у розпорядженні користувача, визначаються нормативно-правовими актами НБУ

Рис. 3. Вимоги до випуску та проведенню операцій з електронними грошима

Джерело: [2]

Самокупність як метод фінансового забезпечення означає відшкодування поточних витрат за рахунок отриманих доходів. Самокупність в умовах ринкової економіки повинна забезпечуватися передусім за рахунок власних ресурсів (виручкою від реалізації) або за рахунок позикових коштів, якщо власних недостатньо.

Для реалізації принципу самокупності складаються кошториси витрат виробництва й обігу, розраховуються норми витрачання сировини та основних матеріалів, встановлюються конкретні завдання щодо зростання продуктивності праці і зниження собівартості продукції.

Для забезпечення дієвості принципу самокупності велике значення має управління витратами. Процес управління витратами передбачає не прагнення до простого зменшення витрат, а визначення оптимальної величини собівартості.

Зміст самофінансування в умовах формування ринкової економіки цілком визначається внутрішніми фінансовими можливостями підприємства.

Таким чином, самофінансування – це стратегія фінансового забезпечення діяльності підприємства для нагромадження капіталу, достатнього для фінансування розширеного виробництва.

Прийнято виділяти три взаємопов'язані етапи фінансового забезпечення діяльності підприємства [15, с. 68–69]:

1. Формування необхідного обсягу фінансового забезпечення діяльності.
2. Використання сформованих фінансових ресурсів у процесі діяльності.
3. Отримання ефекту від використаного фінансового забезпечення (досягнення бажаного фінансового результату, забезпечення необхідного рівня рентабельності та прибутковості, покриття інших витрат за зовнішніми фінансовими ресурсами).

Отже, для досягнення і збільшення ефективності фінансового забезпечення необхідно вже на другому етапі ефективно використати сформовані фінансові ресурси.

Говорячи про ефективність фінансового забезпечення, слід розуміти, що найбільш поширеним є визначення ефективності як показника відносного ефекту, що визначається відношенням результату до витрат, які забезпечили його отримання. Тобто це максимально вигідне співвідношення між сукупними витратами і досягнутими економічними результатами. При цьому ефектом характеризується будь-яка взаємодія, котра дає результат.

Показник результативності є одиницею виміру, яка пов'язана з ключовим фактором успіху і стра-

тегічною метою, за допомогою якої оцінюється робота процесів та організації у цілому. Тобто показник результативності – це певний стандарт, який дає змогу кількісно оцінити ступінь досягнення стратегічної мети. Його значення можуть бути можуть бути засновані на очікуваннях керуючої системи, потребах споживачів або на результатах досліджень фактичних значень показників. Причому недоцільно використовувати багато показників результативності, достатньо двох або трьох для кожної зі стратегічних цілей, які повинні відповідати таким критеріям: бути конкретними, вимірюваними, досяжними, реалістичними, зрозумілими, визначеними у часі, орієнтованими на результат.

Проте ефект й ефективність можуть не збігатися. Ефективність властива не будь-якій взаємодії, а лише цілеспрямованій, тому ця категорія має управлінський характер і відображає передусім ступінь досягнення мети.

Таким чином, на відміну від ефекту ефективність – це завжди відповідне співвідношення (результату і мети або результату і витрат на його досягнення), тобто ця величина відносна.

Під ефективною системою фінансового забезпечення діяльності підприємства можна розуміти достатню кількість джерел грошових коштів, які забезпечують комплексність охоплення фінансуванням різноманітних напрямів діяльності, а також здатність оптимізації використання за умов обмеженості наявних фінансових ресурсів.

Загалом ефективність фінансового забезпечення діяльності підприємства слід оцінювати в рамках сталого розвитку діяльності підприємства як за динамікою показників фінансової забезпеченості, так і за динамікою показників ступеня використання наявних фінансових можливостей.

Сталий розвиток підприємства залежить від розроблення та втілення ефективної моделі його фінансового забезпечення, яка являє собою сукупність способів організації фінансових відносин,

що застосовується у конкретних умовах функціонування та розвитку.

Фінансове забезпечення діяльності підприємства зводиться до формування та акумуляції необхідних фінансових ресурсів у достатньому розмірі, їх раціонального розподілу та ефективного використання для пропорційного, паритетного та конкурентоспроможного розвитку підприємства.

Оптимальне поєднання та комплексне використання складників фінансового забезпечення діяльності підприємства сприятиме підвищенню ефективності його дії в рамках загальної стратегії розвитку підприємства, має призвести до поліпшення його фінансування, пожвавлення економічного та соціального складників підприємства. У кінцевому підсумку дія механізму фінансового забезпечення діяльності підприємства має бути спрямована на задоволення інтересів споживачів.

Висновки. Ефективність діяльності може бути суттєво підвищена за рахунок використання за фінансового забезпечення безготівкових розрахунків. По-перше, це може значно прискорити обіг коштів. По-друге, для проведення платіжної операції потрібно мінімум часу і зусиль. По-третє, це дасть змогу оптимізувати витрати підприємства. По-четверте, це дає можливість постійного контролю своїх витрат і надходжень.

Отже, резервом підвищення ефективності за фінансового забезпечення діяльності підприємства є використання безготівкових розрахунків, що передбачає оцінювання здійснення розрахунків на підприємстві і розроблення відповідних заходів.

Подальшого дослідження потребують заходи щодо підвищення рівня використання безготівкових розрахунків, зокрема напрями детінізації української економіки; можливі спрощення проведення безготівкових розрахунків; методи зниження ризиків втрати грошей під час здійснення безготівкових розрахунків; здешевлення витрат під час упровадження безготівкових розрахунків за рахунок мінімізації комісійних платежів.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова НБУ № 22 від 21.01.2004. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>.
2. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
3. Директива 2009/110/ЄС Європейського Парламенту та Ради щодо започаткування та здійснення діяльності установами – емітентами електронних грошей та пруденційний нагляд за ними. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a18.
4. Кириленко О.П. Фінанси (теорія та вітчизняна практика): навч. посіб. Тернопіль: Астон, 2002. 212 с.
5. Фінанси: підручник / С.І. Юрій, Л.М. Алексеєнко, І.В. Зятковський та ін.; за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2008. 611 с.
6. Фінанси / Н.Я. Кравчук, В.П. Горин, Т.Б. Ясеновська. Тернопіль: Економічна думка, 2008. 432 с.
7. Опарін В. Фінанси (Загальна теорія): навч. посіб.; 3-є вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ, 2002. 240 с.
8. Петровська І.О., Клиновий Д.В. Фінанси (з елементами статистики фінансів): навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2002. 300 с.
9. Бюджетний менеджмент: підручник / За заг. ред. В. Федосова. К.: КНЕУ, 2004. 864 с.
10. Романенко О. Фінанси: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
11. Козій І.С. Місце і значення фінансового забезпечення в структурі фінансового механізму. Науковий вісник НЛТУ України. 2008. Вип. 18.9. С. 223–229.
12. Колодізев О.М. Методологічні засади фінансового забезпечення управління інноваційним розвитком економіки: монографія. Х.: ІНЖЕК, 2009. 278 с.
13. Москаль О.І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону (на матеріалах Чернівецької області): автореф. дис. ... канд. екон. наук. К., 2001. 16 с.
14. Фінанси: навч. посіб. / О.П. Близнюк, Л.І. Лачкова, В.І. Оспіщев та ін.; за ред. І.В. Оспіщева. К.: Знання, 2006. 415 с.
15. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України: монографія / В.В. Зянько, І.Ю. Єпіфанова, В.В. Зянько. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2015. 172 с.

Тищенко В. В.

Восточнoукраїнський національний університет ім. В. Даля

ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕЖДУ УРОВНЕМ БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ И ЭФФЕКТИВНОСТЬЮ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Резюме

В статье освещены вопросы организации и использования безналичных расчетов украинскими предприятиями. Выделены принципы организации безналичных расчетов, виды расчетных документов, а также требования к выпуску и проведению операций с электронными деньгами. Исследовано понятие финансового обеспечения деятельности предприятия и его эффективности. Выделена взаимосвязь между уровнем безналичных расчетов и эффективностью финансового обеспечения деятельности предприятия.

Ключевые слова: безналичные расчеты, финансовое обеспечение, взаимосвязь, деятельность, предприятие, эффективность.

Tyshchenko V. V.

Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

RELATIONSHIP BETWEEN THE LEVEL OF CASHLESS PAYMENTS AND EFFICIENCY OF FINANCIAL PROVISION OF ENTERPRISE ACTIVITIES

Summary

The article highlights the issues of organization and use of cashless payments by Ukrainian enterprises. The principles of organization of cashless payments, types of payment documents, as well as requirements for the issuance and conduct of transactions with electronic money are singled out. The concepts of financial provision of the enterprise and its effectiveness are investigated. The selected relationship between the level of cashless payments and the effectiveness of financial provision for the enterprise.

Key words: cashless payments, financial provision, relationship, activity, enterprise, efficiency.

УДК 336.72

Тустановський Ю. Г.

ДВНЗ «Університет банківської справи»

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ В УКРАЇНІ

Розглянуто методичні підходи до аналізу та оцінки розвитку фінансових інститутів в Україні. Визначено етапи аналізу та оцінки розвитку фінансових інститутів та їх складники. Запропоновано систему показників для аналізу та оцінки розвитку фінансових інститутів в Україні. Наведено формули розрахунку та інтерпретацію значень показників розвитку фінансових інститутів.

Ключові слова: фінансовий ринок, фінансові посередники, банки, кредитні спілки, пенсійні фонди, страхові компанії.

Постановка проблеми. Об'єктивною необхідністю розроблення підходів до забезпечення ефективного розвитку фінансових інститутів в Україні є наявність систематизованої та об'єктивної емпіричної інформації. Вагомим складником процесу дослідження розвитку фінансових інститутів є вибір методичного підходу, використання якого дасть змогу: сформулювати комплексну систему показників діагностики розвитку фінансових інститутів в Україні на основі обґрунтованого вибору та систематизації розроблених показників, а також використання нових; прослідкувати наявні спільні та відмінні тенденції у розвитку різних видів фінансових інститутів в Україні; діагностувати форми розвитку фінансових інститутів в Україні; отримати всебічну інформацію про можливості мінімізації негативних наслідків розвитку фінансових інститутів в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ознайомлення з науковими публікаціями вітчизняних та зарубіжних учених засвідчило відсутність комплексної методики, яка б дала змогу оцінити розвиток фінансових інститутів в Україні на сучасному етапі. Так, показники фінансового ринку ґрун-

товно висвітлено в дослідженнях О. Барановського, В. Корнєєва, Ж. Лановської. Підходи до розвитку банківського посередництва знайшли своє відображення у працях О. Дзюблюка, О. Вовчак, Л. Кренської, О. Крухмаль, а також методиках оцінки фінансової стійкості банківських установ, що застосовуються центробанками різних країн світу. Обґрунтування показників оцінки діяльності кредитних спілок систематизовано Р. Коцовською та А. Осадець. Суттєвий внесок у розроблення теоретико-методичних засад оцінки страхових компаній зробили В. Базилевич, В. Батурін, І. Кисельов, Н. Ткаченко. Процеси формування фінансових конгломератів в Україні ґрунтовно проаналізовані І. Школьник, В. Козиревим, С. Козьменко, А. Спіфановим, В. Кременем та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Віддаючи належне напрацюванням учених, слід відзначити їх недостатню повноту для оцінки розвитку фінансових інститутів в Україні з таких причин: по-перше, розроблені методики основний акцент роблять на аналізі певної групи фінансових інститутів, тоді як комплексне дослідження їх автономного, синергетичного та конвер-